

RAD KOJI U IZVESTI KRAJEM PROSINCA

19. i 20. prosinca 2012., u 15:00 sati.

Zagrebački plesni centar, Ilica 10.

U me uprostoru svojevrsnog rezimea i zaloga za budući koreografski rad autorica Marjana Kraja prikazati će rad u nastanku ili rad koji želi biti u kontinuiranom nastanku. Iz serije dijaloga s teatrologinjom Unom Bauer, koji je zabilježen što mentalno, što tekstualno, što vizualno, otvoriće slojeve nastalih pitanja, privremenih zaključaka i budućih smjerova.

IZ BILJEŠKI

(...)

Nesporazum o hermetičnosti

Radi li se o nekom (ako da, o kakvom?) tipu nelagode kada gledatelj gleda nešto što ima autonomni motor sam za sebe i to što gleda nije previše opterećeno inženjericom da je gledano? Je li to socijalno uznemirujuća gesta – u smislu, možda se nesvjesno otkriva da onaj kojeg se gleda mora, na neki način, zazvati gledatelja, a ako to ne čini, da li se onaj koji gleda osjeća isključenost?

(...)

Kako iskomunicirati sve informacije koje su dio pogona plesa?

Na jednoj razini, nema podjele između ljudi koji sjede i gledaju i ljudi koji rade (izvode) - mi smo svi u istom tipu koncentracije. Čak i na fizičkoj razini, sve do šuškanja i razne proizvodnje zvukova. Nekad mi se čini da je ta konvencija o pasivnom gledanju pogrešna – dok zapravo, zamoljen si da sudjeluješ u tom gledanju na izvjestan način. Važno je da se mentalno ne isključuješ dok otkrivaš svoj moment, s jedne i druge strane, da si stvarno u tom trenutku zajedno s ljudima koji rade (izvode). U redu je ako ne želiš dati tu koncentraciju, možda nisi u stanju, ali ako se na to odlučiš onda mi se čini obostrano produktivno na taj način sudjelovati u tome.

(...)

Kako rješavaš moguće konflikte u procesu rada?

Jedna od mojih radnih strategija za trenja bilo kakve vrste između ljudi s kojima radim je širenje vremenskog područja tog problema. Treba razlomiti, ponekad i rastegnuti trenje u vremenu i prostoru. Svako trenje se prije ili kasnije popustiti pred koherencijom odluke da ostanemo zajedno do kraja.

(...)

With and by: Marjana Kraja & Una Bauer
Realizacijska suradnja i fotografije: Iva Koren i
Tehnička realizacija: Duško Richtermoc
Projekt: Sodaberg / SVI MI OVDJE, SADA

Zahvaljujemo: Johanne Timm, Maryam Nikandish, Véronique Laugier, Darius Gall, Lisa Pfoh, Céline Larrere, Meredith Bove, Amelia Uzategui Bonilla, Bettina Bölkow, Elisa Fernández Arteta, Chloé Serres, Wiebke Hensle, Marko Kostanić, Rosemary Butcher, Zagrebački plesni centar/Hrvatskom institutu za pokret i ples, The Place London/Choreoam 2011, Uferstudios/Tanzfabrik Berlin.

Realizirano uz podršku Ministarstva kulture RH, Gradskog ureda za kulturu Grada Zagreba i Zagrebačkog plesnog centra.

ARHIVA RADOVA:

Work Every Day, Berlin i Zagreb, 2009. i 2010.
On thought and reaction, za publikaciju *The Swedish Dance History*, 2010.
Choreoam Research, London, 2011.

I.

Dijete u fundamentalisti koj obitelji može nastaviti slijediti fundamentalisti ku liniju u politici i religiji ne zato jer u nju vjeruje, već zato jer bi njeno napuštanje označavalo napuštanje njenih socijalnih i obiteljski veza odnosno odnosa. U takvim okolnostima, raskrinkavanje religioznih vjerovanja na način na koji to čini Hitchens ili Dawkins promašuje ono što je ključno: stvar nije u vjerovanju, već u zajednici. U tom smislu mogao bi biti uspješniji u tome da oblikuješ alternativnu zajednicu za te ljude. Problem s Hitchensom i Dawkinsom jest da oni vjeruju u vjerovanje.

U postu "Social Ecology and Entropy" na svom blogu larval subjects, Levi R. Bryant tvrdi da je značajna semiosfere (ideologija, religija, vjerovanja, normi, znakovnih sustava općenito) u našim životima znatno prenaplašeno. Pita se, slijedeći Latoura, što je prometni znak za zaustavljanje kada ga se uspoređuje sa ležim policajcem?

Nemam namjeru uspoređivati važnost semiosfere i ekološkog odnosa prema politici kojeg zagovara Bryant, jer mi se ili-ili odabir tu čini promašenim, iako je uvijek zavodljiv, a nekad i nužan kao provjerena argumentacijska strategija, te kao dinamika uspostavljanja novih paradigmi (nije ovo što svi misle da je, nego nešto sasvim drugo). Komunikacijski život i dalje je organiziran kao verbalno znakovni (a novi oblici socijalizacije kao što su socijalne mreže, samo forsiraju tu istu logiku znakova, ideologije i vjerovanja).

Osim toga, suprotstaviti znak za zaustavljanje ležim policajcu znači i suprotstaviti misao kretanju, simboličko fizičkom, kognitivno korporealnom (jer se ležim i policajac fizički osjećaju, i u trenutku prelaska autom ili biciklom preko njega, ali i u tjelesnoj memoriji nekog prelaska preko njega u nekom trenutku, dok znak za zaustavljanje ne ostavlja neposredne tjelesne posljedice), a zanimljivije ih je promatrati kao dio jednog kontinuuma. Ne samo da je zanimljivije, nego oni i jesu dio istog kontinuuma – znak za zaustavljanje često rezultira gotovo automatskom fizičkom reakcijom pritiska noge na kočnicu. Znak nikad nije samo znak, kao što ni ležim i policajac nikad nije samo protresanje unutrašnjih organa.

II.

Ipak, ideja da se o društvu i politici misli ekološki, a da to "ekološko" nije shvaćeno kao razvrstavanje smeća, slike ptica čija su krila sljepljena od nafte ili odabir platnenih vrećica umjesto plastičnih, već kao sustav povratnih odnosa i kretanja, kao sustav beskonačnih međjelovanja, razmjena energije koje se trebaju aktivirati i osvijestiti, izrazito je važna. Polje suvremenog plesa čini se idealnim upravo za taj susret ideologija i energija. Iako zapravo nije riječ o susretu, jer susret implicira da je nekad svatko bio na svojoj strani, već o jednostavnom aktivnom prepoznavanju onoga što već jest.

Tijelo plesača u pokretu ili samo u bivanju konstruiraju razne plesne tehnike. To tijelo se nekako gleda. Gledaju ga njegove usvojene plesne tehnike, kao i ono njih. Horton u odnosu na *body-mind centering* zahtijeva drugi tip pogleda, drugi tip koncentracije. Odustajanje od Hortona i od *body-mind centeringa* zahtijeva drugu metodologiju eliminacije. Tijelo koje se kreće ili miruje traži određen tip pogleda a da taj zahtjev nije postavljen kao autoritaran, bahat ili nasilan ali ni kao takav koji može i ne mora biti, već ipak komunicira neki tip nužnosti.

Tijelo nešto radi na sceni. Ono se nekako osjećaju, a i tijelo koje ga gleda osjećaju se nekako. Bilo bi mi drago predložiti osjećaj tijela ne kao subjektivan, partikularan, proizvoljan, individualan doživljaj već kao poticaj za zajednički rad i djelovanje. Iako nisam sigurna da je tijelo uopće jedinica (unit) kojom se trebamo baviti. Parafraziraju i iskrivljuju i Niklasa Luhmanna, komuniciraju li uopće tijela jedna s drugima, osobe s osobama, ili to sustavi i strukture komuniciraju međusobno, formalni diskursi s formalnim diskursima, strah sa željom, vlažnost s

gusto om, brzina s mirovanjem, napetost s miši ima, planovi stanova s rasporedima tijela u prostoru?

Hajde da mislimo ples kao mrežu naših odnosa, kao ono što nastaje između nas, između Marjane i onog tko joj daje koncentraciju, tko je drži gledaju i je, ali i tko je drži svojim dahom, toplinom ili hladnoćom, veseljem ili frustracijom kakvih sat vremena u srijedu i četvrtak s početkom u 15 sati u ZPC-u. Predlažem da mislimo Marjanu kao plesačicu i koreografkinju i kulturnu radnicu na onoj razini na kojoj se između njenog rada i naš nešto događa, u čemu ne sudjelujemo samo mi, već i boja zidova, hrapavost površine, vanjska temperatura, snijeg i bluzga, protruzija diska, Mirjana ili Marijana Petir kao članica Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, pokušaj uspostave novog smjera medijskih politika Ministarstva kulture, nezaustavljivo smanjenje zdravstvene zaštite, prepuštanje kulture i edukacije tržišnoj logici, nešto što nije njeno ni potpuno tuđe, a što posredno ili sasvim neposredno utječe na Marjanin rad.

Predlažem da se ne bavimo time šta taj rad jest, niti kako on izgleda. Kao što kad Marjana koreografira, ne koreografira hoće li ruka stajati malo lijevo ili malo manje lijevo.

Predlažem ovo: *Dopusti si da gledaš izvedbeni rad onako kako će ti taj pogled najviše dati od onoga što bi sve taj rad mogao biti.*

Jasno mi je da taj prijedlog može biti shvaćen kao pasivno-agresivna prisila. Zašto bih vam pomogao? Zašto bih radio za vas? Tko ste vi da itko radi za vas? Zašto da ja držim vaš rad i obavljam posao koji ste vi trebali napraviti? Možda zato što to ionako nikad nije ni bio samo naš rad i naš posao. Već naš rad i naš posao.

U tome nam mogu pomoći genealogije nastanka radova. Doduše, možda su i to samo na čini cementiranja radova u nekom sustavu znakova. Primjeri kako autori žele imati ne samo kontrolu nad radom, već i kontrolu nad njegovim interpretativnim obrascima radova utemeljuju i ih u metodologijama, strukturama i procesima stvaranja.

Ipak, genealogije su važne jer ne odgovaraju na pitanje što je nešto nego kako se do toga došlo, koji procesi su tamo vodili, što je prethodilo a što slijedilo, a to vraća fokus sa druge razine rada, sa njegovog reprezentacijskog umnožavanja na njegovu neposrednost. "Neposrednost" se možda čini kao posve pogrešna riječ, jer je razgovor o nastanku rada upravo proces posredovanja. Ali taj razgovor, vjerujem, može promijeniti režim percepcije. Genealogija rada i razgovor o procesima njegova nastanka inicira ljude u neku privremenu zajednicu, omogućava da se ne ulazi "ravno s ceste u dvoranu", već stvara neki most, neko odmorište, gdje se prikuplja dah i priprema teren, gdje se, s jedne strane, dogovara što nam što znači i što nam je, i na koji način, vrijedno, dok nam se, s druge strane, barem privremeno, ujednačavaju tjelesne temperature i načini vibriranja.

Ne radi se o objašnjavanju, ni o dociranju, ni o predavanju, pa ni o razotkrivanju onoga što ostaje skriveno u koreografskom procesu, već o aklimatizaciji, o navikavanju jednih na druge i boravljenju u istom prostoru u isto vrijeme. To je jako skromno, zar ne? A možda uopće nije. Nakon tri tjedna druženja s Marjanom, ono što ja vidim kada ona sada radi na sceni, nešto je potpuno drugačije od onoga što sam vidjela nekoć. Ali, što vi imate s tim što ja sada drugačije gledam, i što Marjana sad drugačije gleda na to što je se gleda?

Možda se, zaista, ta razlika u pogledu, može dogoditi samo neposrednim kontaktom. Možda nitko za njega, u sistemskom smislu, i izvan uskog kruga prijatelja, nikada neće imati dovoljno vremena, ni volje, možda neće nas on sve potrošiti i prije nego što smo pošli. Možda je on posve nepraktičan, kao dolazak na izvedbu u 15.00 u srijedu ili četvrtak, usred radnog vremena.